

KULTURMINNEPLAN for Frosta kommune

DEL 2

Ymse og alt det meir

Mostadkaia. Huset i front til venstre er flyttet fra sprengstoffabrikken i Sundalen, Åsenfjord

Oversikt over registrerte kulturminner :

ARKIV	NAVN PÅ KULTURMINNET	Gårds/Bruksnummer	SIDETALL
7.10.1	Skytterbanen «Russland»	6/7 Fossbakken	
7.10.2	Agnæsskusin	28/1 Viktil øvre	
7.10.3	Hoinnspranget	19/1 Fånes nedre	
7.10.4	Lokomobilen på Vangsmyra	10/7 Myrvang	
7.10.5	Maleri – «Battallie de Gadebusch 1712»	83/1 Hogstad øvre	
7.10.6	Malenaplassen	35/1 Riset øvre	
7.10.6	Marenberget på Hellåsen	63/1 Hellan østre	
7.10.7	Inskripsjon ved Kjøbenhavn	-	
7.10.8	Minnebauta over Oskar Svan	-	
7.10.9	Minnebauta over Oline Benjaminsdatter Bakken	-	
7.10.10	Orgelbygger Ole Larsen Viktil	-	

Her kan du lese mer om ymse og alt det meir :

FORFATTER	TITTEL	KILDE
-----------	--------	-------

Ohlen, Peder	Hoinnspranget	Frosta før og no 2012
Risan, Kristian	Russland på Frosta – en skytebane	Frosta før og no 2014

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Skytebanen "Russland"

Skyte- og treningsbane for Frosta kommunistparti. Den var i bruk utover fra 1920.

Lesetips: Frosta – før og no. 2014. Russland på Frosta.

Gn. 6, bn. 7. Fossbakken

EU89, UTM-sone 32v: 592360 7057740

September 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Agnæsskusin

Her under denne store steinen ved den gamle vegen mellom Viktilsmyra og Ner-Skogset holdt Agnæsskusin til. Det fortelles at han likte å skremme folk som gikk forbi, særlig etter det hadde blitt mørkt. Det fortelles også at noen ga seg ut for å være Agnæsskusin for å skremme folk de visste skulle gå forbi.

Rundt 20 meter mot nordøst for Agnæsskusin langs bergfoten er det rester etter ei dyregrav.

Gn. 28, bn. 1. Viktil øvre

EU89, UTM-sone 32v: 586922 7055780

Juli 2020 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Honnspranget

Honnspranget ligger i Fånes hyttefelt. Det fortelles at en ulv jakta på en hund. Hunden hoppa over denne kløfta, men ulven falt ned og slo seg i hjel.

Lesetips: Frosta – før og no. 2012. Honnspranget

Gn. 19, bn. 1. Fånes nedre

EU89, UTM-sone 32v: 587545 7057325

September 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Lokomobilen på Vangsmyra

På Vangsmyra ned mot Hovdalsvatnet står restene av en lokomobil. På Frosta vart lokomobilen brukt ved tresking av korn, blant anna i Galtvik. Denne lokomobilen vart senere solgt til noen som drev med knusing av torv. Når dette tok slutt rundt 1920 vart den stående her på Vangsmyra. Når den skulle flyttes vart det brukt minst fire hester.

Lesetips: Frostaboka bind 12, side 18

Søk på internett: Lokomobil

Gn. 10, bn. 7. Myrvang

EU89, UTM-sone 32v: 592321 7056855

August 2018 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Maleri – «Battallie For Gadebusch 1712»

Gjennom giftemål kom Jørgen (Georg) Isaksen Coldevin (1687-1754) i 1721 i besittelse av Hogstad øvre.

Jørgen Coldevin var offiser med oberst som sluttrang. I tillegg var han kjent som en meget dyktig karttegner.

Flere kart tegnet av Coldevin befinner seg i Universitetsbiblioteket i Trondheim – bl.a. et med tittelen «Carte over Trundhiems Districter» fra 1709.

I 1712 deltok Jørgen Coldevin i et slag mot de svenske troppene ved Gadebusch – ca 35 km sørøst for Lübeck. Med bakgrunn i dette slaget laget han i 1717 et maleri på høvlet treplank med tittelen «Battaille for Gadebusch 1712». Selve teksten er grei og fin, mens resten av maleriet er for uklart til at en kan se hva det skal forestille.

Selv om maleriet er uklart må nok dette mer enn 200 år gamle minnet regnes som et stort klenodium.

Jørgen Coldevin bosatte seg etter hvert på Hogstad øvre hvor han for øvrig i 1739 tegnet et flott områdekart som dekker området fra Stadsbygd i vest til Stjørdal i øst, og fra Trondheim i sør til Ytterøy og Mosvik i nord – «Charte over det Fraastenske Compagnie-District». Også dette kartet befinner seg i Biblioteket ved NTNU.

Lesetips:

Frostaboka bind10 side 581 –

Wikipedia: Jørgen (Georg) Isachsen Coldevin

Gn. 83, bn. 1 – Hogstad øvre

Oktober 2018 – Bjørn Olav Juberg

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Malenaplassen

Disse to steinene som er markert er grindsleet mellom Malenaplassen og Ådalen. Selve Malenaplassen lå på Risset øvre og her bodde Malena, ei enslig kvinne. Det fortelles at Malena hadde så lite å leve av at hun valgte å ta sitt eget liv.

Gn. 35, bn. 1. Riset øvre

EU89, UTM-sone 32v: 584194 7052042

August 2019 – Peder Ohlen

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

MARENBERGET

på Hellåsen

Like nedafor og sør/vest for det høyeste punktet på Hellåsen ble det rundt 1830 rydda en plass som fikk navnet «Hellåsen». De som bodde her var husmann Endre Jonsen Nytrøen (1787-1839) og kona Maren Viktil (1769-1863). De hadde ingen barn, men hadde i 1835 ei tjenestejente, samt ei fosterjente boende hos seg. I tillegg bodde søster til Endre, hennes mann og tre barn på plassen, totalt ni mennesker. Ikke rart det ble så trangt om plassen at Maren tok med seg rokken og flyttet dette arbeidet under ei berghylla rundt 250 meter øst for husa. Berghylla ga le for det meste av regn, vind og vær.

Kildene sier ingen ting hvor lenge Maren brukte denne berghylla som arbeidsrom.

Bildet viser Anne Fugleberg og Lars Bjørn Moksnes under Marenberget sommeren 2018.

Lesetips: Frostaboka bind 8, side 456-457

Gnr. 63, bn. 1 – Hellan østre

September 2018 – Bjørn Olav Juberg

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Inskripsjon ved Kjøpenhamn

Like på vegkanten mellom Oskar Svans veg 88 og 115 kan en se restene etter hustuftene på eiendommen Kjøpenhamn som ble bygd rundt 1816. Navnet fikk heimen etter han som bygde opp heimen – Ola Olsen Helltrø. Han hadde vært med i Napoleonskrigen og kjempet mot engelskmennene i København. Da 1814 kom ble soldatene dimittert, og Ola kom tilbake til heimbygda og fikk tilnavnet Kjøpenhavneren. Like over vegen i forhold til husa er det i en liten bergvegg hugget inn *Haakon VII 1907* samt initialene *OB*.

En antar at dette er en hyllest til Kong Haakon VII i forbindelse med kroninga av det nye kongeparet i Trondheim i 1907.

Initialene OB er mer usikkert. Ingen av husets folk hadde disse initialene, men det fortelles at en dreng i dette tidsrommet hadde Odin som fornavn. Det kan være denne Odin som har hugget inn dette minnet – med N i Haakon skrevet feil...

Lesetips: Frostaboka bind 8 side 531

Gn. 65

EU89, UTM-sone 32v: 588787 7052000

Desember 2018 – Bjørn Olav Juberg

Oskar Svan

(født 14.11.1929 – død 27.10.1992)

Oskar ble født i Kvarmesbakk – i dagligtalen Bakkan eller Bakkom - og vokste opp som eneste sønn av Maria (1889-1970) og Kristian Svan (1887-1965).

Oskar fikk skjøte på heimen i 1961 og endret navnet til Bakkeli.

Her dyrket han grønnsaker og bær, og plukka mye skogsbær for salg. Han var en meget stødig arbeidskar og drev mye med skogsarbeid om vinteren.

Både jords- og skogsarbeidet så han på som god trening, og laget seg sitt eget motto: *En dag uten trening er en dag uten mening!*

Oskar var viden kjent som idrettsmann – både på barmark og ikke minst på ski. Resultat og plassering betydde ikke alltid så mye; han framhevet idretten - ikke seg selv. Etter hvert fikk han en imponerende premiesamling, og for Oskar sto nok pokalen for 20 gjennomførte Reinsfjellrenn meget høyt.

Etter storstormen i nyttårshelga 1991/92 tok han på seg det farlige arbeidet med å rydde «nedluggu».

Under dette arbeidet høsten 1992 fikk han ei rotvelt over seg her og omkom.

Med 90 års mellomrom omkom mormora hans Oline Bakken i 1902 på lignende vis ved at hun fikk en stein over seg ikke så langt unna her.

Minnesteinen ble funnet på stien i nærheten her – i Hokstadkleiva - og ble ordnet av Steffen Hjelde i 1993.

Les mer:

- Frostaboka bind 8 s 573
- Frostingen for 05.11.1992
- Årbok for Frosta 1992

Oline Benjaminsdatter Bakken

Oline var datter av Mette og Benjamin Brannås (Brannåsen 56/1). Oline ble født i Skogn 24.06.1857 – for øvrig samme år som foreldra gifta seg.

Familien flytta til Frosta og var plassfolk i Brannåsen rundt 1870.

I 1882 ble hun gift med Andreas Karstensen (Kvarmesbakk) Bakken (1858-1938) og bosatte seg i Bakkan / Bakkom (Kvarmesbakk 65/14).

De fikk i tidsrommet 1882-1899 ti barn: hvorav seks vokste opp.

20.juni 1902 omkom Oline på dette stedet.

I kirkeboka står det: *En stein velta ned og knuste brystkassen.*

Minnestedet ble ordnet av Ole Audun Risan rundt 1980.

På den store steinen er det hugget inn et kors, bokstavene OB – Oline Bakken og et årstall. Årstallet er vanskelig å lese: det virker for at det står 1905, men det skal nok helst trolig være 1902 – året da hun døde.

90 år etter bestemor Oline, omkom barnebarnet Oskar Svan i 1992 (født 1929) ikke langt herfra på lignende vis under skogrydding etter den store nyttårsstormen 1991/1992.

Les mer:

-Frostaboka bind 8

FROSTA KOMMUNE

REGISTRERING AV KULTURMINNER

Orgelbygger Ole Larsen Viktil

Ole Larsen Viktil, ca 1875 før han emigrerte til Amerika

Ole Larsen Viktil som ble født på Viktil nedre av foreldre Lars og Beret Maria Viktil ca rundt 1870 – 1875, var en fingernem kar.

Han bygde dette orglet som han her er avbildet ved siden av. Etter hva vi har klart å finne ut må han ha bygd dette nydelige instrumentet sist på 1800-tallet, for i følge Frostaboka emigrerte han til Amerika rundt århundreskiftet. Der giftet han seg og fikk barn, sier boka.

Orglet er det i dag (1987) Jakob Elvrum som tar vare på. Ole Viktil var en bror av hans bestemor, og orglet har vært i familien siden det ble bygd. Nå vil Jakob Elvrum gjerne at dette klenodiet skal bli tatt vare på for bygda, og vil derfor gi det til Musikkolen. Men dette klenodiet hører vel egentlig hjemme på bygdemuseet.

Teksten over er henta fra Frostingen, 15.04.1987.

Orglet til Ole Larsen Viktil i dag :

Dette flotte instrumentet ble først utstilt på skolen og kulturskolen noen år før det ble flyttet og overført til Frosta Bygdemuseum og er lagret der.